

Az Ige növekedése

Lekció: Lk. 3.1-22

Textus: ApCsel. 18.24-19.7

2009. okt. 11.

Gazdagrét

Közelítés vagy teljesség?

Minden erőmet bedobva rohantam a busz után, már a megállóban voltam – és majdnem el is értem. ... Elképzelhetetlenül sokat tanultam arra a vizsgára, soha nem készültem még ilyen alaposan – csak hajszálon múlt, majdnem átmentem. ... A legutolsó körig bennmaradtam az állásinterjún, az összes akadályt sikerrel vettem – és majdnem én kaptam meg a munkát... Majdnem, de ez a majdnem ég és föld kérdése: mert lekéstem a buszt, mert megbuktam a vizsgán, és mert nem én kaptam meg az állást. A végsőig közelítettem a célhoz, de mégsem érkeztem meg oda... csak majdnem. De ez a „majdnem” nem vigasztal. Ez a „majdnem” nem elég. Nem elég közelíteni, meg kell érkezni. Nem elég a majdnem, a teljesség kell. Lehetünk-e így a kereszténységgel, Jézus Krisztussal? Vannak-e olyanok, akik egészen közel jutnak a jézusi teljességhez, akik majdnem megérkeznek, akik ezzel bátorítják és erősítik magukat – de az igazság az, hogy a teljesség, és így a lényeg hiányzik? A ma olvasott szakaszban olyan emberekkel találkozunk, akik nagyon közel kerültek a teljességhez, de nem érkeztek meg. Akik tudtak Jézusról, és hittek is benne, de nem lett még övék a Jézusban való hit nagy csodája: a mindenható Isten, Szentlelke által belép az életükbe, mindennapi valóságukba, testükbe. Lássuk hát először ezt a helyzetet: mi hiányzik abból, aki közelít, de még nem érkezett meg; majd beszéljünk arról, hogyan érkezhetünk meg a teljességbe; és végül egészen gyakorlati módon tegyük fel a kérdést, hogy milyen következményei vannak mindezeknek számunkra ma.

I. Aki közelít, de nem érkezett meg

A felolvasott rész két önálló szakaszból áll, amelyeket első látásra az köt össze, hogy mindkettő Efézus hatalmas városában történik. Az első szakaszban Apollós, és Pál apostol korábban megismert két munkatársa, Akvila és Priscilla áll előttünk, a második részben pedig Pál, aki – már Apollós távozása után – harmadik missziói útján érkezik Efézusba, ahol majd két éven át tartózkodik. Van azonban egy másik párhuzam is a két történetben: Apollós, valamint a Pál által felfedezett tanítványok is azok közé tartoztak, akik közelítettek Jézushoz, de még nem értek el a teljességhez; valamint mind Apollós, mind az efézusi tanítványok túllépnek a „majdnem” állapotából a „megérkeztem” különleges áldásába.

Apollós alexandriai származású zsidó férfi, „aki tanítást kapott az Úr útjáról”, azaz Jézus Krisztusról. A következőket tudjuk még meg róla: „ékesen szóló”, „az Írásokban jártas”, aki „buzgó lélekkel hirdette, és helyesen tanította a Jézusról szóló igét.” Alexandriai tanult zsidó férfiként kora egyik legmeghatározóbb szellemi iskolájában sajátíthatta el a Szentírás ismeretét (Alexandria a hellenista zsidóság központja, itt fordították le az Ószövetséget görög nyelvre). Ez az ismeret ötvöződött azzal, ahogyan Jézus követőjeként az Ószövetséget Jézusra nézve magyarázta. Apollós

azonban nemcsak tanító, aki „helyesen”, azaz pontosan, figyelmesen, gondosan tanít, hanem kiváló szónok is. Bölcs tudós, kiváló szónok, de még ennél is több: ég a szíve ügyért, hiszen „buzgó lélekkel” és „bátran kezdett beszélni.” Jézussal kapcsolatban megvan tehát az ismerete, a nyilvános beszéd professzionalizmusa, valamint a szenvedély és bátorság – mi hiányozhat még? Akvila és Priscilla mégis, mindezekkel együtt, megérzik, hogy valami nem teljes Apollós életében, ezért „maguk mellé vették, és még alaposabban megmagyarázták neki az Isten útját.” Mi hiányzik? Annyit tudunk még meg, hogy Apollós „csak János keresztségét ismerte.” Keresztelő Jánosét, aki, mint Jézus útkészítője, közelített és másokat is közelítettett Jézushoz, de nem ő volt a teljesség. Priscilla és Akvila érezték, hogy valami még hiányzik a bölcs, kiváló szónok és buzgó tanító Apollós életéből. Hogy pontosan mi, azt megtudjuk a másik történetből.

Pál apostol Efézusban tanítványokkal találkozik. A „tanítvány” kifejezés Jézus követőjét feltételezi. Amint elbeszélget velük, feltehetően valamit érez, valami szöveget üt a fejébe, hiszen a következő szokatlan kérdést teszi fel nekik: „Kaptatok-e Szentlelket, amikor hívőkké lettetek?” Amikor megértettétek, hogy Jézus a Messiás, a felkent uralkodó, hogy benne teljesednek be az írások, hogy ő az igazság, hogy ő a szabadító, és amikor elhatároztátok, hogy követői lesztek, kaptatok-e Szentlelket? „Hiszen még azt sem hallottuk, hogy van Szentlélek.” – válaszolják. Nyilvánvalóan hallottak a Szentlélekről általában, de arról nem, hogy Jézus követésével kapcsolatban a Szentlélek adatik nekik. Pál tovább folytatja a kérdezősködést: „Akkor hogyan keresztelkedtetek meg?” – amivel azt is sejteti, hogy a keresztség kapcsolatban kell hogy álljon a Szentlélekkel. „A János keresztségével” – válaszolnak az efézusi tanítványok. Erre válaszában Pál megmutatja a különbséget a „majdnem” és a „célbaérés” között: „János, amikor keresztelt, megtérést követelt, de azt mondta a népnek, hogy abban higgyenek, aki utána jön, azaz Jézusban.” És ezzel együtt még azt is mondta Keresztelő János, hogy „én ugyan vízzel keresztellek titeket, de ... Ő majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel.” (Lk. 3.16)

Mi hiányzik? A Szentlélek ereje, tüze, valósága. Ami emberileg elérhető, és csodálható, mind megvan Apollósban: fantasztikus szónok, pontosan, helyesen beszélő teológus, bátor és szenvedélyes, elkötelezett tanító. De csak János keresztségét ismeri – azt a Jézust, aki Szentlélekkel keresztel, nem. Az efézusi tanítványok, János nyomában, abszolút őszinték abban, hogy új életet akarnak. Őszinték abban, hogy felismerték életükben a bűnt, és elfordultak tőle. Eljutottak a megtéréshez, a régítől való elforduláshoz, az Úrhoz való odaforduláshoz – de Pál azonnal érzékeli, hogy a Szentlélek jelenléte, átformáló ereje, tüze hiányzik belőlük. Eljutottak Jézusig, mert tudnak róla, tudják, hogy meghalt és feltámadt, követni akarják őt, de nem jutottak el addig a teljességig, amely Jézusban adatik, ami a kereszténység nagy titka: a mindenható, teremtető, szent és tökéletes Isten lakozást vesz bennünk, közöttünk a Szentlélek által. Mindent tudtak már, és mégis csak a „majdnem”-ig jutottak: a lényeg még hátra volt. Értették Jézust, tudtak róla beszélni az írások alapján, törekedtek a neki kedves életre – de Jézus erejét és valóságát, szabadító hatalmát, vezetésében megnyilvánuló jelenlétét, az eljövendő világ bennük hatékony pecsétjét, ahogyan a Szentlélek által mindez adatik, nem ismerték.

A „majdnem”-nél történő elakadás, ha nem is üdvtörténeti vagy teológiai, de tapasztalati értelemben sokaknál igaz. Nem azért, mert csak János keresztségéig jutottunk volna, hiszen akiket közülünk megkereszteltek, azokkal az Atya, a Fiú és Szentlélek nevébe tették ezt. Mégis, ha megkérdeznénk, kaptatok-e Szentlelket, sokan azt válaszolnák, azt sem tudjuk, kicsoda vagy micsoda a Szentlélek. A Szentlélek Jézus Krisztusban kiáradó jelenléte számos keresztyén és gyülekezet életéből hiányzik. Erről az állapotról így ír Victor János, református teológus: *„Ha egyházi életünk itt-ott fagyos, kedvetlen, kényszeredett – egyszerűen az az oka, hogy nincs benne Szentlélek. S ha másutt van benne lelkesültség, önfeledt odaadás, csüggedhetetlen buzgóság – az a magyarázata, hogy ott van a Szentlélek ... Az nem lehetséges, hogy ahol a Szentlélek előtt megnyílt az embernek szíve, és ő betölti azt, ott fásult, unott, hideg, szürke, száraz, köznapí legyen az élet.”* Tudhatod a pontos igazságot – jobban, mint mások, lehetsz ékesen szóló és lelkes, lehetsz elkötelezett a bűn ellen való harcban, vagy lehetsz éppen fáradt, fásult, közömbös... de a lényeg, hogy csak közelítesz, vagy megérkeztél a célba? Kaptál-e Szentlelket?

II. Hogyan érhetjük el a teljességet?

Hogyan kaphatjuk meg a Szentlelket? Hogy Akvila és Priscilla hogyan fejtette ki Apollósnak *„még alaposabban”* a Krisztus útját, az nem derül ki a szövegből. Pál viszont elmagyarázta az efézusi tanítványoknak, hogy Jézus azért jött, hogy ne pusztán vízzel, hanem Szentlélekkel kereszteljen meg, és ők, *„amikor ezt meghallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevére.”* Ezután történt, hogy *„Pál rájuk tette a kezét, szállt rájuk a Szentlélek, úgyhogy különböző nyelveken szóltak, és prófétáltak.”* Hogyan és kinek adatik a Szentlélek?

Egészen nyilvánvaló, hogy Pál tanításában és gyakorlatában a Jézus Krisztus nevére történő keresztség és a Szentlélek vétele összekapcsolódik. Mit tanított ennek fényében Jézusról a tanítványoknak? Mit kellett még elmagyarázni a Jézusról oly sok mindent pontosan tudó Apollósnak? Azt, hogy Jézus nem pusztán, és nem elsősorban tárgya a keresztyén életnek. Jézus nem tárgya a keresztyén életnek, akit szolgálunk; bár Apollós őt hirdeti, és helyesen teszi, sőt, másokat is megragadó módon érvel, mindebben Jézus, az igazság számára a keresztyén élet tárgya. Hasonlóan, az efézusi tanítványok törekednek Jézus szerinti életre, imitálják őt (a szó legjobb értelmében!), de ez mégsem elég – ez csak a majdnem. Nem elég, ha az igazságnak tartod, nem elég, ha életed ideáljának tartod, nem elég, ha az egyetlen olyan személynek tartod, akit érdemes követni. Azért nem, mert Jézus elsősorban nem tárgya, hanem alanya, forrása a keresztyén életnek. Úgy is fogalmazhatunk, hogy nem te éled Jézus életét, hanem Jézus kell hogy élje az ő saját életét benned és általad. Nem elég, ha objektív célnak állítod magad elé, csak az vezet el a teljességre, ha ő maga behatol az életedbe, és átveszi ott az uralmat. Erről beszél a Jézus Krisztus nevébe történő keresztség, ami annak a jelképe és valósága, hogy az, aki magára veszi, belemérült Jézus Krisztus halálába, és eggyé lett vele feltámadásában. Meghalt Jézus Krisztussal együtt annak az életnek, amelyben ő az úr, és feltámadt vele együtt a Jézussal való életre. És amint Jézusra szállt a Szentlélek akkor, amikor megkeresztelkedett, hasonlóképpen arra is

leszáll a Szentlélek, aki Jézussal együtt belemerül a Szentlélek erőterébe. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a Szentlélek az, aki beletagol téged Jézus Krisztusba, aki egyé tesz halálával és feltámadásával. És innentől a keresztény életnek nem tárgya, hanem alanya, forrása, eredője Jézus Krisztus. A Szentlélek által az ő ereje, valósága, jelenléte költözik be az emberbe. E nélkül a valóság nélkül csak „majdnem” keresztények lehetünk, akik az igazi nagy csodáról, az igazi nagy ajándékról mindedig lemaradtak.

Így teljesednek be Szentlélekkel az efézusi tanítványok. Hallgatják Pál tanítását arról az életről, amelyet Jézus Krisztus él bennünk, megkeresztelkednek a nevére, azaz kifejezik a hitüket és egyetértésüket azzal, hogy teljesen az övéi legyenek, és amint Pál kézzrátéttel imádkozik értük, hittel elfogadják azt, akiről eddig azt sem tudták, hogy eszik vagy isszák: a Szentleket. Amint a Lélek leszáll rájuk, jelenléte Isten magasztalásában lesz nyilvánvaló. Ezután fog nagy erővel terjedni az evangélium Efézusban.

Ennek a találkozásnak tehát három aspektusa van: az egyik a megtérés, amire már Keresztelő János is felszólított, azaz az elfordulás attól, amit Isten rossznak és gonosznak mond, és odafordulás az Istennek kedves élethez. Ehhez kapcsolódik, elválaszthatatlanul, a hit Jézus Krisztusban, mint aki eljött, meghalt és feltámadt, bűnbocsánatot szerzett, és ezt vallja meg és éli át az ember a keresztségben. A keresztség azonban nem pusztán rituálé, ceremónia, amely által Isten népének a tagjai leszünk, hiszen elválaszthatatlan tőle a Szentlélek kiáradása, a Lélek jelenléte, aki leszáll, betölt, és valóságosan egyé tesz Jézus Krisztussal. Befejezésül e három fényében szeretnék gyakorlati és konkrét módon szólni.

III. Következtetések

A „majdnem” és a „célba ért” közötti különbségtétellel kezdtük. Hiszem, hogy Jézus Krisztus azt munkálja ma közöttünk, hogy mindannyian, akik itt vagyunk, akár mennyire is közelítettünk (jobban vagy kevésbé), de célba érkezzünk, vegyük a Szentlélek nagy és csodálatos ajándékát. Tartsd szem előtt, hogy a fenti három aspektus, a megtérés, a hit Jézusban és a keresztség, valamint a Szentlélek vétele összetartozik.

Először azokhoz szólok, akik a megtérés oldalán akadtak el. Aki törekszel a jóra, a megváltozott életre, hiszen ismered Jézust, és méltó akarsz lenni hozzá. Újból és újból nekiálltál, hogy megváltozz, de elestél, kudarcot vallottál, megfáradtál. Úgy érzed, sohasem lehetsz elég jó – sem a magad által állított mércének, sem Istennek. Elakadtál. Talán olyan ifis vagy, aki a gyülekezetben nőttél fel; sok mindent tudsz, meg is van/volt benned a szándék, de nem volt meg az erő. Talán úgy vagy vele, hogy igaznak tartod mindazt, amit megtanultál a hitről, Jézusról, de sohasem tapasztaltad meg még Isten szeretetét, erejét, jelenlétét a Szentlélek által. Talán azzal sem találkozottál még, hogy mit jelent Krisztussal együtt meghalni és feltámadni, és hogy ez hogyan függ össze a Szentlélek vételével. De most izzik a szívedben az Úr szava, és kész vagy rá válaszolni. Kész vagy imádkozni, hogy leszálljon rád a Szentlélek Jézus Krisztusért. Ha ez van ma szívedben, legyen hited abban, hogy az Úr ma kijelenti magát neked úgy, ahogy korábban még nem ismerted őt.

Vannak, akik kereszttelkedni vagy konfirmálni, keresztségüket megerősíteni szeretnék. Talán még csak keresed Istent, és úgy gondolod, hogy ha ide eljutsz, „bepótolod azt, ami elmaradt”, valami végleg megváltozik benned, és képes leszel arra, amire most még nem vagy képes: hinni fogsz, bizonyosságod lesz. Lehet, hogy te is úgy vagy, mint azok, akik nem készek szembenézni önmagukkal, nem készek súlyos és komoly döntéseket hozni a „megtérés” területén, csak tartozni akarnak Isten népéhez. Van, aki azért indul el, mert megfogta, vonzza a gyülekezet légköre, atmoszférája, és részese akar ennek lenni a keresztség vagy a konfirmáció által; van, aki a mai értékválságos időkben keres értékeket, fogódzókat magának, gyermekeinek; van, aki úgy véli, hogy egyfajta keresztyén, nemzeti identitást pecsétel meg azzal, ha megkeresztelkedik, vagy konfirmál. Neked azt kell látni, hogy mindez nem lehetséges a megtérés komoly munkája nélkül, ami elvezet Jézus Krisztus személyéhez, és a Szentlélek vételéhez. Csak a keresztség vagy konfirmáció önmagában sohasem végzi el azt, amit egyedül Jézus tud elvégezni. Ha kész vagy ma megtérni abból, amit ő egyértelműen bűnnek ítélt az életedben, és magadat így kiszolgáltatni Jézusnak, hittel veheted a Szentlélek ajándékát.

Vannak, akik ismeritek, mert átértékeltek a Szentlélek jelenlétét, erejét, munkáját Jézusban – és ugyanezt várjátok újra és újra. Túl vagytok a keresztségen vagy a konfirmáción, de nem vagytok készek és képesek belekapaszkodni ennek nagy igazságába és kegyelmébe, tudniillik, hogy függetlenül attól, hogy éppen hogyan érzem magam, az Úr vagyok, és ahhoz tartozom, aki értem meghalt és feltámadt. Azért nem vagytok erre készek és képesek, mert mindig az érzéseket, az élményeket keresitek. És ezért nem vagytok készek arra sem, hogy ahol Jézus továbbvezetne benneteket a megtérés útján, mélyebbre és komoly bűnbánatot, szabadulást és változást munkálva, ott engedelmeskedjetez neki. Isten szeretetét, közelségét, jelenléte átélését akarod, de a megtérés munkáját Jézussal együtt végezni nem akarod.

A Szentlélek ma szembesít: szembesít a bűnnel, hogy térj meg; szembesít Jézussal, azzal, hogy ő a keresztyén élet alanya és forrása, hogy tudatosítsd a keresztség nagy igazságát; és szembesít azzal, hogy ha üres és erőtlens vagy, arra van szükséged, hogy ő leszálljon rád és betöltsön téged. Így munkálja azt, hogy ne elégedjünk meg a közelítéssel, hanem hit által fogadjuk el azt a teljességet, amit Krisztusban megszerzett nekünk. ÁMEN!